

и подготовки к практическим занятиям по дисциплине «медицинская химия» для студентов высших медицинских учебных заведений III-IV уровней аккредитации направления «медицина». – К.: НМУ, 2014. – 44 с.

4. Калибачук В. А., Емельянов В. Б., Зайцева Г. Н., Галинская В. И., Самарский В. А., Грищенко Л. И., Овсянникова Т. А., Овчаренко В. Ю. Задания для самостоятельной работы и подготовки к практическим занятиям по дисциплине «медицинская химия» для студентов стоматологических факультетов высших медицинских учебных заведений III-IV уровней аккредитации. – К.: НМУ, 2014. – 44 с.

5. Калибачук В. О., Зайцева Г. М., Овчаренко В. Ю., Пушкарьова Я. М., Муратов О. С. Тримовне електронне видання: Лабораторний відеопрактикум з курсу «МЕДИЧНА ХІМІЯ». – К.: НМУ, 2014.

6. Овчаренко В. Ю., Зайцева Г. Н., Калибачук В. А. Медицинская химия. В 2-х ч. Ч. 1. Кисотно-основное равновесие и комплексообразование в биологических жидкостях: Учебно-методическое пособие к практическим занятиям для студентов медицинских факультетов. – К.: НМУ, 2015. – 80 с.

7. Овчаренко В. Ю., Зайцева Г. Н., Калибачук В. А. Медицинская химия. В 2-х ч. Ч. 2. Равновесие в биологических системах на границе раздела фаз: Учебно-методическое пособие к практическим занятиям для студентов медицинских факультетов. – К.: НМУ, 2015. – 76 с.

8. Овчаренко В. Ю., Зайцева Г. Н., Калибачук В. А. ОСНОВЫ МЕДИЦИНСКОЙ ХИМИИ. В 2-х ч. Ч. 1: Учебно-методическое пособие к практическим занятиям для студентов стоматологического факультета. – К.: НМУ, 2015. – 68 с.

9. Овчаренко В. Ю., Зайцева Г. Н., Калибачук В. А. ОСНОВЫ МЕДИЦИНСКОЙ ХИМИИ. В 2-х ч. Ч. 2: Учебно-методическое пособие к практическим занятиям для студентов стоматологического факультета. – К.: НМУ, 2015. – 84 с.

10. Medical chemistry. Students workbook / Galina Zaitseva, Valentina Kalibabchuk, Valentina Galinska, Yaroslava Pushkarova, Valentina Slipchuk, Olena Kostyrko. – Kyiv, 2015.

**Хома О.М.**

*кандидат педагогічних наук, доцент,  
Мукачівський державний університет*

## **СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОПРАЦЮВАННЯ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

Оновлена програма з літературного читання в початковій школі вимагає інших підходів до формування читацьких умінь. Зазначається про те, що основною метою літературного читання є розвиток дитячої особистості засобами читацької діяльності, формування читацької компетентності молодших школярів, яка є базовим складником комунікативної і пізнавальної компетентностей, ознайомлення учнів з дитячою літературою як мистецтвом слова, підготовка їх до систематичного вивчення курсу літератури в основній школі. У процесі літературного читання в учнів формуються ключові компетентності: уміння вчитися, загальнокультурна, комунікативна, інформаційна [5].

Для досягнення означеної мети необхідно зосередити увагу на етапах опрацювання художнього тексту. Ця проблема в центрі дослідження низки науковців (Вашуленко О., Науменко В., Коваль Г., Савченко О. та інш.). Відтак, О. Вашуленко вважає, що роботу над твором слід організувати у такій послідовності:

1) підготовчий етап: мотиваційна і змістова робота, спрямована на сприймання тексту;

2) словникова робота (може проводитися до, під час і після читання тексту);

3) первинне читання тексту вчителем;

4) пояснення лексичного значення слів з прослуханого тексту за запитаннями дітей;

5) первинний аналіз твору;

6) повторне читання тексту;

7) аналітичне читання;

8) удосконалення якостей читання;

9) висновок;

10) творча діяльність на основі тексту [1, с. 28].

В. Науменко [3, с. 9] рекомендує орієнтовну послідовність роботи над твором: «до читання», «під час читання», «після читання». У той же час науковець наголошує, що розробляючи урок літературного читання, педагог має обрати таку послідовність роботи над художнім твором, яка сприятиме розвитку творчої активності учнів, стимулюватиме інтерес до твору.

Типова послідовність етапів опрацювання учнями творів на уроках читання, за О. Савченко, передбачає:

1) мотиваційну і змістову підготовку до сприймання нового твору;

2) первинне читання тексту з метою ознайомлення зі змістом;

3) аналітичне читання (смісловий, структурний художній аналіз тексту), що має практичну спрямованість і здійснюється на основі багаторазового перечитування;

4) удосконалення якостей читацької навички, поглиблення розуміння тексту в процесі багаторазового перечитування; інсценізації, виконання творчих завдань;

5) висновок-узагальнення з прочитаного [4].

Дослідники (Коваль Г., Іванова Л., Суржук Т.) подають методичний коментар до дидактичної структури уроку класного читання і орієнтовний зміст роботи до кожного з його етапів [2].

Наше дослідження проблеми щодо методики роботи над художнім текстом дало можливість визначити блоки і етапи опрацювання тексту. Серед блоків: організаційно-мотиваційний, мистецько-художній, аналітичний, творчий.

Організаційно-мотиваційний блок включає такі етапи: 1) вступна бесіда, що передбачає підготовку учнів до сприймання тексту, мотивації до вивчення; 2) словниково-орфоепічна робота (проводиться перед читанням, в ході читання, після читання тексту – у залежності від жанру твору).

Мистецько-художній блок є найважливішим для сприйняття тексту учнями. Він передбачає взірцеве читання тексту вчителем, який показує зразок технічно правильного й виразного читання, захоплює учнів красою українського слова. Етап – первинне сприйняття тексту спрямований не тільки на виявлення рівня розуміння учнями фактичного змісту, а з'ясування враження дітей від прочитаного. Прослуханий текст повинен викликати у школярів певні емоції, думки, що вплине на формування морально-етичних цінностей, виховання громадянина-патріота.

Усі інші блоки роботи над текстом повинні підпорядковуватися другому. Аналітичний блок передбачає різні види читання тексту учнями, аналіз його. Формуючи повноцінні якості читання (що є важливим навчальним завданням уроку), вчитель розвиває мовлення учнів, їхню творчу літературну діяльність, прищеплює шанобливе ставлення до української культури. Учні мають змогу вчитуватися у художнє слово, розкривати його таємниці і красу.

Творчий блок спрямований на формування учня-читача, який висловлює своє ставлення до прочитаного; «спілкується» з автором твору. Вчитель пропонує низку завдань, що сприяють розвитку зв'язного мовлення, ігрові вправи на формування образної уяви. Необхідно знаходити цікаві ігри, творчі завдання, адже саме у такій діяльності учні мають змогу самовиразитися, розкрити свій літературний талант і краще зрозуміти ідейне спрямування художнього тексту. Серед прийомів розвитку розумових операцій учитель може застосувати такі: складання сенканів, кластерів, порівняльних таблиць, «паспорта» літературного персонажа, групування понять, вчинків літературних героїв та ін.

Таким чином, уроки літературного читання розглядаються нами як предмет, засіб навчання і формування особистості та мають свої етапи опрацювання художнього тексту.

### **Список використаних джерел:**

1. Вашуленко О. Результативний урок: завдання, форми, методи, прийоми роботи. Варіативність уроків літературного читання / О. Вашуленко // Учитель початкової школи. – № 4. – 2015. – С. 27-29.
2. Коваль Г. П., Іванова Л. І., Суржук Т. Б. Методика читання / Г. П. Коваль, Л. І. Іванова, Т. Б. Суржук. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. – 280 с.
3. Науменко В. Художній твір як мистецтво слова / В. Науменко // Учитель початкової школи – № 4. – 2014. – С. 8-12.
4. Савченко О. Я. Методика читання у початкових класах / О. Я. Савченко: Посібник для вчителя. – К.: Освіта, 2007. – 334 с.
5. <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/pochatkova-shkola.html>